

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕНЬ
У ГАЛУЗІ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

**МАТЕРІАЛИ МІЖВУЗІВСЬКОЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

19 ТРАВНЯ 2021 РОКУ

ХАРКІВ – 2021

УДК 37.013.42
ББК 74.60
А 43

За редакцією
доктора педагогічних наук, професора,
завідувача кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
Васильєвої Марини Петрівни

Актуальні проблеми досліджень у галузі соціальної педагогіки і соціальної роботи: матеріали міжвузівської дистанційної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти (19 травня 2021 року); за ред. М.П. Васильєвої. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2021. 78 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди (протокол № 5 від 11 травня 2021 р.).

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2021.
© Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки, 2021.
© Васильєва М.П., 2021.

Кривохата К. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПОПЕРЕДЖЕННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ АДІКЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	49
Лейба А. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ДІТЬМИ-СИРОТАМИ В УМОВАХ ПРИЙОМНОЇ СІМ'Ї.....	52
Напольських В. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	54
Новицька А. ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	57
Паршина В. ЩОДО АКТУАЛЬНОСТІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-МЕДИЧНОГО ПАТРОНАЖУ ОСІБ ПОХИЛОГО ВІКУ В СТАЦІОНАРНОМУ ВІДДІЛЕННІ ЗАКЛАДУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	59
Пихова П. АНАЛІЗ ЗМІСТУ НОРМАТИВНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ БАГАТОДІТНИХ СІМЕЙ В УКРАЇНІ ЯК ОСНОВА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ.....	60
Полякова К. ВІДЕОЛЕКТОРІЙ У ПЕРВИННІЙ СОЦІАЛЬНІЙ ПРОФІЛАКТИЦІ НАРКОЗАЛЕЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ.....	62
Сапельнікова А. ІЗОТЕРАПІЯ В ПРОФІЛАКТИЦІ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	65
Сиротюк М. АДАПТАЦІЯ ВИПУСКНИКІВ ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДІВ ДО САМОСТІЙНОГО ЖИТТЯ.....	67
Сініченко А. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОТИДІЇ БУЛІНГУ В УЧНІВСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ.....	68
Столярова Н. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ БУЛІНГУ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	70
Тараненко А. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА З СОЦІАЛІЗАЦІЇ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ В БЛАГОДІЙНИХ ФОНДАХ.....	72

кольоротерапія, музикотерапія, піскотерапія, сніготерапія, проектувальна діагностика за допомогою малюнка тощо. Виявлено, що застосування арт-терапевтичних технік у соціальної роботи з дітьми: 1) допомагає дитині доступними засобами виразити свій емоційний стан, ставлення до навколишнього світу; 2) допомагає подолати негативні емоції (тривожність, недовіра до себе, відчуття меншовартості, ворожості, конфліктності, труднощів у спілкуванні), спричинених внутрішніми конфліктами особистості; 3) дають змогу виражати агресивні відчуття соціально прийнятним способом; 4) сприяє підвищенню рівня самооцінки й самоповаги; 5) допомагає дитині навчитися самостійно створювати прекрасне, помічати його в повсякденному житті.

Серед арт-терапевтичних методик у роботі з дітьми молодшого шкільного віку провідне місце належить ізотерапії. Аналіз наукової літератури виявив два напрямки: вираження своїх емоцій через власний малюнок та використання й аналіз готових художніх творів: відвідування галерей та музеїв, використання літератури про мистецтво.

Основна мета ізотерапії полягає в гармонізації розвитку особистості через самовираження і самопізнання. Ізотерапевтичні техніки допомагають дитині виразити, зобразити все, що досі перебувало в її підсвідомості, але викликало негативні стани.

АДАПТАЦІЯ ВИПУСКНИКІВ ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДІВ ДО САМОСТІЙНОГО ЖИТТЯ

Марія Сиротюк

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор М.П. Васильєва

Дослідження проблеми соціальної адаптації як необхідної складової соціалізації особистості вимагає від дослідників належної пильності. Виняткової уваги потребують незахищені категорії, випускники інтернатних закладів зокрема, процес адаптації яких відбувається в ускладнених умовах.

Науковим пошуком з питань соціальної адаптації займалися: І.А. Мілославова, О.В. Холоденко; проблемою дітей-сиріт в інтернатних закладах – Л.В. Канішевська, а їх підготовкою до самостійного життя – Г.Д. Харган, Л.Ю. Кримчак.

О.В. Безпалько та П.С. Кузнецов визначають соціальну адаптацію як цілісний, безперервний процес і результат встановлення взаємної відповідності між потребами особистості й вимогами соціального середовища.

Натомість соціально-психологічна дезадаптація, за твердженням Ю.Д. Приймак, – порушення активного пристосування індивіда до умов соціального середовища; або, за визначенням «Енциклопедії для фахівців в соціальній сфері», – стан індивіда, за якого він виявляється неспроможним задовольнити власні потреби, самоствердитися і самореалізуватися прийнятним для даного середовища засобом і тому або зазнає страждань, або порушує

норми та правила поведінки, що завдає шкоди йому, природному середовищу або суспільству.

Разом з тим, за Л.В.Чумак, процес соціальної адаптації тісно пов'язаний з формуванням у людини соціальної зрілості – цілісної, відносно усталеної системи людських характеристик на основі свідомості й суспільно значущої діяльності, усвідомлення особистістю власного «я», своєї ролі та соціальних функцій у суспільстві.

Беручи до уваги визначення вищезгаданих авторів, робимо висновок, що соціальна адаптація є необхідним елементом повноцінної життєдіяльності індивіда, сприяє налагодженню зв'язків з оточуючими. Даний процес не обмежений часовим проміжком, він є тривалим, неперервним, здійснюється протягом усього життя людини.

Надалі, спираючись на теорію та наявні проектні розробки, матимемо можливість подальшого дослідження проблематики, виявлення причин дезадаптації, встановлення рівня адаптованості, пошуку гнучких і універсальних засобів для підвищення такого рівня.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОТИДІЇ БУЛІНГУ В УЧНІВСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

Альона Сініченко

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент Н.О. Єсіна

Нестабільний стан економічної, політичної, фінансової сфер життєдіяльності в Україні зумовлює девальвацію духовних та соціальних цінностей суспільства. Проявом такого знецінення соціальних пріоритетів стає поширення учнівського булінгу. За результатами дослідження, проведеного Фондом ООН ЮНІСЕФ в Україні в 2020 році, 67% дітей у віці від 11 до 17 років стикалися з проявом булінгу, 24% – стали жертвами цього явища.

Поширення негативних явищ вимагає підвищеної уваги з боку соціальних інституцій, зокрема закладів освіти, одним із провідних напрямів яких є створення системи протидії булінгу в учнівському середовищі, особливо в закладах професійно-технічної освіти, оскільки 26% учнів указали, що в їхньому закладі трапляються випадки булінгу між хлопцями та дівчатами.

Аналіз наукової літератури свідчить, що у вітчизняній літературі феноменом жорстокої поведінки займалися дослідники різних наук: педіатри (І. Дементьєва, Л. Сеньківська), педагоги (Г. Абрамова, Ф. Корольов), психологи (Г. Пасечнік, В. Розанов), соціальні педагоги (О. Безпалько, О. Караман, О. Кузьміна, В. Олійник). Зміст та особливості соціально-педагогічної превентивної роботи з учнями, вчителями, батьками щодо попередження їхньої жорстокої поведінки вивчали Р. Азарова, К. Венцель, О. Дроздов, О. Карпенко, Л. Лушпай та інші.